Torah-Box

Daf Hayomi Michnayot

Dans un an, vous aurez terminé l'ensemble des traités de la Michna

ב הַשִּׁירָיִים וְהַכָּלָךְ אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, אֲבָל אֲסוּרִים מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. הַכָּרִים וְהַכְּסָתוֹת אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְשָׂרוֹ נוֹגֵעַ בָּהֶן. אֵין עֲרַאי לְכִלְאָיִם. וְלֹא יִלְבַּשׁ כִּלְאַיִם אֲפִלּוּ עַל גַּבֵּי עֲשָׂרָה, אֲפִלּוּ לִגְנֹב אֶת הַמֶּכֶס: ג מִטְפְּחוֹת הַיָּדַיִם, מִטְפְּחוֹת הַסְּפָרִים, מִטְפְּחוֹת הַסַּפָּג, אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹסֵר. וּמִטְפְּחוֹת הַסַּפָּרִים, אֲסוּרוֹת מִשּׁוּם כִּלְאַיִם: ד תַּכְרִיכֵי הַמֵּת וּמַרְדַּעַת שֶׁל חֲמוֹר, אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם. לֹא יִתֵּן הַמַּרְדַּעַת עַל כְּתֵפוֹ אֲפִלּוּ לְהוֹצִיא עָלֶיהָ זֶבֶל: ה מוֹכְרֵי כְסוּת, מוֹכְרִין כְּדַרְכָּן, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוְּנוּ בַחַמָּה מִפְּנֵי הַחַמָּה, וּבַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. וְהַצְּנוּעִים מַפְשִׁילִין בְּמַקֵּל: ו תּוֹפְרֵי כְסוּת, תּוֹפְרִין כְּדַרְכָּן, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוְּנוּ בַחַמָּה מִפְּנֵי הַחַמָּה, וּבַגְּשָׁמִים מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים. וְהַצְּנוּעִים תּוֹפְרִים בָּאָרֶץ: ז הַבֵּרְסִין וְהַבַּרְדְּסִין וְהַדַּלְמַטְקִיּוֹן וּמִנְעֲלוֹת הַפִּנּוֹן, לֹא יִלְבַּשׁ בָּהֶן עַד שֶׁיִּבְדֹּק. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, הַבָּאִים מֵחוֹף הַיָּם וּמִמְּדִינַת הַיָּם אֵינָן צְרִיכִין בְּדִיקָה, מִפְּנֵי שֶׁחֶזְקָתָן בְּקַנְבּוֹס. וּמִנְעָל שֶׁל זָרֵב (נ"א זֶרֶד) אֵין בּוֹ מִשּׁוּם כִּלְאַיִם: ח אֵין אָסוּר מִשּׁוּם כִּלְאַיִם אֶלָּא טָווּי וְאָרוּג, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב) לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז, דָּבָר שֶׁהוּא שׁוּעַ טָווּי וָנוּז. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר, נָלוֹז וּמֵלִיז הוּא אֶת אָבִיו שֶׁבַּשָּׁמַיִם עָלָיו: ט הַלְּבָדִים אֲסוּרִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵם שׁוּעִים. פִּיו שֶׁל צֶמֶר בְּשֶׁל פִּשְׁתָּן אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהֵם חוֹזְרִין כָּאָרִיג. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, מְשִׁיחוֹת שֶׁל אַרְגָּמָן אֲסוּרוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹלֵל עַד שֶׁלֹּא קוֹשֵׁר. לֹא יִקְשֹׁר סֶרֶט שֶׁל צֶמֶר בְּשֶׁל פִּשְׁתָּן לַחְגֹּר בּוֹ אֶת מָתְנָיו,

קוֹרְאָם מוֹסִיף לָהֶם שֵׁם לָוִי כְּגוֹן צֶמֶר גְּמַלִּים, וְאֵינוֹ הַבֶּגֶד מְטַמֵּא בִּנְגָעִים, שֶׁאִם רוֹאֶה כֶּתֶם מְשֻׁנֶּה בִּבְגָדָיו שֶׁצָּרִיךְ לְהַרְאוֹתוֹ לַכֹּהֵן, אֶלָּא בְּגָדִים שֶׁל צֶמֶר וּפִשְׁתִּים דִּכְתִיב (ויקרא י"ג מ"ז) "בְּבֶגֶד צֶמֶר אוֹ בְּבֶגֶד פִּשְׁתִּים", אֵין הַכֹּהֲנִים לוֹבְשִׁים בְּגְדֵי כְּהֻנָּה לְשַׁמֵּשׁ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֶלָּא צֶמֶר וּפִשְׁתִּים, דִּכְתִיב בְּבִגְדֵי כֹּהֲנִים שֵׁשׁ וּבַד, וְהוּא פִּשְׁתָּן שֶׁעוֹלֶה בַּד בְּבַד, כְּלוֹמַר קָנֶה יְחִידִי מִכָּל גַּרְעִין, וְאֵין שְׁנֵי קָנִים עוֹלִים מִגַּרְעִין אֶחָד, וּבְאַבְנֵט כְּתִיב (שמות ל"ט כ"ט) "וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי" וְכֻלָּם מִינֵי צֶמֶר שֶׁנִּצְבְּעוּ בִּצְבָעִים שׁוֹנִים וּכְשֶׁעֵרֵב בְּתוֹךְ הַחוּט עַצְמוֹ מִין אַחֵר עִם צֶמֶר, כְּגוֹן צֶמֶר גְּמַלִּים וְצֶמֶר רְחֵלִים שֶׁטְּרָפָן וְעֵרְבָן זֶה בָּזֶה בְּעִנְיָן שֶׁאֵינוֹ נִכָּר, דִּבְנִכָּר לֹא מְהַנֵּי בִּטּוּל (מ"ר) אִם רוֹב מִן הַגְּמַלִּים הָוֵי כְּצֶמֶר הַגְּמַלִּים וּמֻתָּר לְעָרְבוֹ, עִם פִּשְׁתָּן וְאִם רוֹב מִן הָרְחֵלִים הָוֵי כְּצֶמֶר רְחֵלִים וְאָסוּר לְעָרְבוֹ עִם פִּשְׁתָּן, מֶחֱצָה צֶמֶר גְּמַלִּים לְמֶחֱצָה צֶמֶר רְחֵלִים אָסוּר לְעָרְבוֹ עִם פִּשְׁתָּן, וְכֵן הַדִּין כְּשֶׁהַפִּשְׁתָּן וְהַקַּנְבּוֹס שֶׁטְּרָפָן שֶׁעֵרְבָן זֶה בָּזֶה שֶׁאִם רוֹב מֵהַקַּנְבּוֹס מֻתָּר לְעָרְבוֹ עִם צֶמֶר, וְדַוְקָא שֶׁעֵרְבָן קֹדֶם אֲבָל אִם כְּבָר הֵם חוּטִין אֵין שַׁיָּךְ בָּהֶם בִּטּוּל, וְחוּט אֶחָד שֶׁל פִּשְׁתָּן אוֹסֵר כָּל הַבֶּגֶד שֶׁל צֶמֶר:

ב) הַשִּׁירָיִים מֶשִׁי שֶׁדּוֹמֶה לְפִשְׁתָּן, וְהַכָּלָךְ מֶשִׁי דּוֹמֶה לְצֶמֶר, אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם מִן הַתּוֹרָה שֶׁאֵינָן צֶמֶר וּפִשְׁתָּן, אֲבָל אֲסוּרִים לְעָרְבָן שְׁרָיִים עִם צֶמֶר אוֹ כָּלָךְ עִם פִּשְׁתָּן, מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן שֶׁהָרוֹאֶה שֶׁלּוֹבְשִׁין אוֹתָן בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מָצוּי וְאֵין מַכִּירִין מַהוּ מֶשִׁי אוֹמֵר כִּלְאַיִם הוּא לוֹבֵשׁ, וּבִזְמַן הַזֶּה שֶׁמָּצוּי בֵּינֵינוּ מֻתָּר, הַכָּרִים שֶׁשּׁוֹכְבִין עָלָיו (עי' כלים פ"כ מ"א בפי' הרע"ב) וְהַכְּסָתוֹת כָּרִיּוֹת שֶׁתַּחַת הָרֹאשׁ, אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, דְּאֵינָם דֶּרֶךְ לְבִישָׁה שֶׁהֵן עֲשׂוּיֵ לִשְׁכִיבָה, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (ויקרא י"ט י"ט) "לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ" אֲבָל אַתָּה מֻתָּר לְהַצִּיעוֹ תַּחְתֶּיךָ, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְשָׂרוֹ נוֹגֵעַ בָּהֶן דְּאָז אָסוּר מִדְּרַבָּנָן דְּחָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יִכְרֹךְ עַל בְּשָׂרוֹ, וּמְבֹאָר בַּגְּמָרָא דְּדַוְקָא בְּקָשִׁין שֶׁאֵינָן נִכְפָּפִין וְנִכְרָכִין עַל בְּשָׂרוֹ, דְּאִם הֵן רַכִּין עֶשֶׂר מַצָּעוֹת וְתַחְתּוֹן שֶׁל כִּלְאַיִם אָסוּר לִשְׁכַּב עָלָיו מִדְּרַבָּנָן, אֵין הֶתֵּר לְבִישַׁת עֲרַאי לְכִלְאַיִם, דִּלְבִישַׁת עֲרַאי הָוֵי לְבִישָׁה, וַאֲפִלּוּ הַבֶּגֶד קָטָן מִדַּי אוֹ גָּדוֹל, וְלֹא יִלְבַּשׁ כִּלְאַיִם אֲפִלּוּ עַל גַּבֵּי עֲשָׂרָה בְּגָדִים, אֲפִלּוּ שֶׁאָז אֵינוֹ נֶהֱנֶה מִן הַכִּלְאַיִם אֲפִלּוּ לִגְנוֹב אֶת הַמֶּכֶס כְּגוֹן שֶׁעַל מַלְבּוּשׁ שֶׁהוּא לוֹבֵשׁ, אֵינוֹ מְשַׁלֵּם מֶכֶס גַּם כֵּן אָסוּר, וי"א שֶׁהָיוּ גּוֹבִין מֶכֶס מִבֵּין הַיְּהוּדִים וּמִתְכַּוֵּן לִלְבֹּשׁ כִּלְאַיִם שֶׁיִּסְבְּרוּ שֶׁאֵינוֹ יְהוּדִי, דִּסְבָר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן אָסוּר: ג) מִטְפְּחוֹת הַיָּדַיִם מַגָּבוֹת לְנַגֵּב הַיָּדַיִם, מִטְפְּחוֹת הַסְּפָרִים שֶׁנּוֹתְנִין עַל סֵפֶר תּוֹרָה, וְכֵן מְכַסֶּה הַבִּימָה שֶׁל בֵּית הַמִּדְרָשׁ, אוֹ שֶׁפּוֹרְסִין עַל הַשֻּׁלְחָן לֶאֱכֹל, מִטְפְּחוֹת הַסַּפָּג שֶׁמִּתְנַגְּבִים בָּהּ כָּל גּוּפוֹ אַחֲרֵי רְחִיצָה, אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם שֶׁאֵינָן דֶּרֶךְ לְבִישָׁה, רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹסֵר דִּלְפְעָמִים נִכְרָךְ עַל הַיָּד וּמְחַמֵּם, וּמִטְפְּחוֹת הַסְּפָרִים שֶׁפְּעָמִים מְשִׂימָהּ בְּחֵיקוֹ וּמִתְחַמֵּם, וּמִטְפְּחוֹת הַסַּפָּג שֶׁלִּפְעָמִים כְּשֶׁרוֹאֶה אֶת רַבּוֹ בַּמֶּרְחָץ מִתְעַטֵּף בָּהּ וּמִטְפְּחוֹת הַסַּפָּרִים שֶׁהַסַּפָּר מַנִּיחַ עַל גַּבֵּי הַמִּתְגַּלֵּחַ שֶׁלֹּא יִפְּלוּ שְׂעָרוֹת עָלָיו, אֲסוּרוֹת מִשּׁוּם כִּלְאַיִם וּבְשֶׁיֵּשׁ לוֹ בֵּית צַוָּאר וְלוֹבְשִׁים אוֹתָן דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ וּבִכְהַאי גַּוְנָא מוֹדֵי תַּנָּא קַמָּא דְּאָסוּר: ד) תַּכְרִיכֵי הַמֵּת שֶׁהַמֵּת נִקְבָּר בָּהֶם, שֶׁפָּטוּר מִן הַמִּצְוֹת, וּמַרְדַּעַת שֶׁל חֲמוֹר שֶׁקָּשֶׁה יוֹתֵר מִכָּרִים וּכְסָתוֹת לְעֵיל בְּמ"ב, הִלְכָּךְ אֲפִלּוּ בְּשָׂרוֹ נוֹגֵעַ בָּהֶן לֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא תִּכָּרֵךְ נִימָא עַל בְּשָׂרוֹ, אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, וְדַוְקָא כְּשֶׁהַכִּלְאַיִם נִכָּרִים וְנִרְאִים בָּהּ, אֲבָל בֶּגֶד שֶׁאָבַד בּוֹ כִּלְאַיִם לֹא יַעֲשֶׂנּוּ מַרְדַּעַת לַחֲמוֹר, דְּחָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יִקַּח מִמֶּנּוּ טְלַאי לְבִגְדוֹ, הוֹאִיל וְאֵין הַכִּלְאַיִם נִכָּרִים, אֲבָל לֹא יִתֵּן הַמַּרְדַּעַת עַל כְּתֵפוֹ אֲפִלּוּ לְהוֹצִיא עָלֶיהָ זֶבֶל, שֶׁלֹּא יִתְלַכְלֵךְ, דְּהַעֲלָאָה אָסוּר אֲפִלּוּ בְּקָשִׁין: ה) מוֹכְרֵי כְּסוּת (שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בִּגְדֵי כִּלְאַיִם) מוֹכְרִין בְּגְדֵי כִּלְאַיִם כְּדַרְכָּן, וַאֲפִלּוּ שֶׁלּוֹבְשִׁין אוֹתוֹ כְּדֵי לְהַרְאוֹת לַקּוֹנִים מִדַּת אָרְכָּן וְרָחְבָּן, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוְּנוּ (דִּבְמִתְכַּוֵּן אָסוּר מִדְּאוֹרַיְתָא), בַּחַמָּה שֶׁיָּגֵן לְצֵל מִפְּנֵי הַחַמָּה, וּבַגְּשָׁמִים שֶׁיָּגֵן מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים, וּפְלִיג אַמִּשְׁנָה ב' שֶׁאוֹסֵר אֲפִלּוּ לִגְנֹב הַמֶּכֶס, וְהַצְּנוּעִים הַמַּחְמִירִין עַל עַצְמָן, מַפְשִׁילִין בְּמַקֵּל נוֹתְנִין הַמַּקֵּל עַל כִּתְפֵיהֶם וְהַכִּלְאַיִם מֻנָּחִים בְּקָצֵהוּ, שֶׁלֹּא יִגַּע גּוּפוֹ בְּכִלְאַיִם: ו) תּוֹפְרֵי כְסוּת תּוֹפְרִין בְּגְדֵי כִּלְאַיִם כְּדַרְכָּן, מַנִּיחִין הַכִּלְאַיִם עַל הַבִּרְכַּיִם וְעַל הַשּׁוֹקַיִם כְּשֶׁהֵן תּוֹפְרִין בְּכִלְאַיִם, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוְּנוּ בַּחַמָּה שֶׁיָּגֵן מִפְּנֵי הַחַמָּה, וּבַגְּשָׁמִים שֶׁיָּגֵן מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים, וְהַצְּנוּעִים הַמַּחְמִירִין עַל עַצְמָן, תּוֹפְרִין וְהַבְּגָדִים מֻנָּחִין בָּאָרֶץ, וְהוּא הַדִּין עַל הַשֻּׁלְחָן כְּדֵי שֶׁלֹּא יְחַמְּמוּ אֶת גּוּפָן: ז) הַבֵּרְסִין וְהַבַּרְדְּסִין שְׁנֵיהֶן מִין צֶמֶר אֶלָּא שֶׁאֵלּוּ דַּקִּין וְאֵלּוּ עָבִין, וְהַדַּלְמַטְקִיּוֹן מִכְנְסֵי צֶמֶר, וּמִנְעֲלוֹת הַפִּנּוֹן מִנְעָלִים שֶׁנַּעֲשִׂין מִפְּסֹלֶת הַצֶּמֶר, לֹא יִלְבַּשׁ בָּהֶן עַד שֶׁיִּבְדּוֹק, שֶׁלִּפְעָמִים מְעֹרָב בָּהֶן פִּשְׁתָּן, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר הַבָּאִין מֵחוֹף הַיָּם וּמִמְּדִינַת הַיָּם אֵינָן צְרִיכִין בְּדִיקָה, מִפְּנֵי שֶׁחֶזְקָתָן מְעֹרָבִין בְּקַנְבּוֹס, שֶׁלֹּא הָיָה הַפִּשְׁתָּן מָצוּי אֶצְלָם (מִשְׁנָה זוּ נִשְׁנֵית בִּזְמַן שֶׁלֹּא הָיָה הַפִּשְׁתָּן מָצוּי בְּכָל מָקוֹם, אֲבָל בִּזְמַן הַזֶּה שֶׁהַפִּשְׁתָּן מָצוּי בְּכָל מָקוֹם כֻּלָּם צְרִיכִים בְּדִיקָה, הִלְכָּךְ הַלּוֹקֵחַ בֶּגֶד מִן הַנָּכְרִי בִּזְמַן הַזֶּה לֹא יִלְבַּשׁ עַד שֶׁיִּבְדּוֹק) וּמִנְעָל שֶׁל זֶרֶד (הרע"ב גרס זֶרֶב) מִנְעָלִים שֶׁל עוֹר שֶׁיֵּשׁ בִּפְנִים רִפּוּד שֶׁל צֶמֶר וּמַגִּיעִין לוֹ עַד הַיָּרֵךְ, אֵין בּוֹ אֵין חוֹשֵׁשׁ בָּהֶם מִשּׁוּם כִּלְאַיִם (תוי"ט מְפָרֵשׁ שֶׁל זֶרֶד כְּעֵין נַעֲלֵי בַּיִת מְרֻפָּדִים וְעוֹר תַּחְתִּית הָרֶגֶל) שֶׁמָּא פִּשְׁתִּים מְעֹרָב בּוֹ: ח) אֵין אָסוּר מִשּׁוּם כִּלְאַיִם מִדִּין תּוֹרָה אֶלָּא טָווּי וְאָרוּג, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כ"ב י"א) "לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז" דָּבָר שֶׁהוּא שׁוּעַ סָרוּק בְּמַסְרֵק וְנַעֲשָׂה חָלָק, טָווּי מָשׁוּךְ לְחוּטִים דַּקִּין, וְנוּז שֶׁזּוֹר שְׁנֵי חוּטִין יַחַד, שֶׁכָּךְ דֶּרֶךְ עֲשִׂיַּת הַבְּגָדִים, מְסָרְקִין הַצֶּמֶר אוֹ הַפִּשְׁתָּן שֶׁיְּהֵא חָלָק וּמוֹשְׁכִין מִמֶּנּוּ חוּטִין דַּקִּין, וְאַחַר כָּךְ שׁוֹזְרִין אוֹתָן כָּל אֶחָד לְבַדּוֹ, וְאַחַר כָּךְ אוֹרְגִין אוֹתָן צֶמֶר וּפִשְׁתִּים בְּיַחַד, אוֹ מְחַבְּרִין אוֹתָן, וּלְפִי פֵּי' זֶה מַה שֶּׁאָמַר הַתַּנָּא אָרִיג קָשֶׁה, וּמֵבִיא הרע"ב פֵּי' אַחֵר טָווּי הַצֶּמֶר לְבַד, וְהַפִּשְׁתִּים לְבַד, וְאַחַר כָּךְ נוּז שֶׁאֲרָגָן בְּיַחַד, וּלְפִי זֶה מִתְיַשֵּׁב הַפְּשָׁט טָווּי וְאָרוּג, רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר, נָלוֹז עִקֵּשׁ וּמֵלִיז וּמְעַקֵּם (וּבְפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה לְהָרַמְבַּ"ם נוֹטֶה מִן הָאֱמֶת וּמַרְחִיק רַחֲמֵי הקב"ה מִמֶּנּוּ) הוּא אֶת אָבִיו שֶׁבַּשָּׁמַיִם עָלָיו שֶׁמַּמְרֶה אֶת פִּיו בְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ תַּאֲוָה (וְזֶה מִלְּשׁוֹן נוּז) וְזֶהוּ עָוֹן גָּדוֹל: ט) הַלְּבָדִים צֶמֶר טָרוּף בְּיַחַד עִם פִּשְׁתָּן בְּלֹא טְוִיָּה וַאֲרִיגָה שֶׁנִּדְבְּקוּ עַל יְדֵי (לַחַץ) דֶּבֶק (אוֹ חוֹם) אֲסוּרִין מִדְּרַבָּנָן, מִפְּנֵי שֶׁהֵם שׁוּעִים מְסֹרָק הַצֶּמֶר וְהַפִּשְׁתָּן, דְּמִן הַתּוֹרָה צָרִיךְ לִהְיוֹת שְׁלָשְׁתָּן שׁוּעַ טָווּי וָנוּז, אֲבָל מִדְּרַבָּנָן אָסוּר אֲפִלּוּ בְּאֶחָד מִשְּׁלָשְׁתָּן פִּיו שֶׁל צֶמֶר שֶׁרְגִילִין הָאוֹרְגִין לַעֲשׂוֹת בִּשְׂפַת הַבֶּגֶד חוּטִין עָבִים, לְחַזֵּק הַבֶּגֶד, בְּשֶׁל בֶּגֶד פִּשְׁתָּן אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהֵם חוֹזְרִין וּמְסַבְּבִין בָּאָרוּג, פֵּרוּשׁ אַחֵר שֶׁדּוֹמִין לְאָרִיג, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מְשִׁיחוֹת חֲבָלִים שֶׁל צֶמֶר צָבוּעַ אַרְגָּמָן אֲסוּרוֹת לַחֲגֹר בָּהֶם עַל גַּבֵּי חָלוּק שֶׁל פִּשְׁתִּים, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹלֵל תּוֹפֵר לַמְּשִׁיחָה שֶׁל צֶמֶר בְּחוּטִים דַּקִּים לְחַבֵּר בְּחָלוּק שֶׁל פִּשְׁתָּן עַד שֶׁלֹּא קוֹשֵׁר בּוֹ אֶת מָתְנָיו (בַּחֲגוֹרָה) לֹא יִקְשׁוֹר סֶרֶט חֲגוֹרָה שֶׁחֶצְיוֹ שֶׁל צֶמֶר בְּשֶׁל פִּשְׁתָּן חֶלְקוֹ הַשֵּׁנִי (עי' רע"ב) לַחְגּוֹר בּוֹ אֶת מָתְנָיו,

אַף עַל פִּי שֶׁהָרְצוּעָה בָּאֶמְצַע: י אוֹתוֹת הַגַּרְדִּין וְאוֹתוֹת הַכּוֹבְסִים, אֲסוּרוֹת מִשּׁוּם כִּלְאַיִם. הַתּוֹכֵף תְּכִיפָה אַחַת, אֵינָהּ חִבּוּר, וְאֵין בָּהּ מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, וְהַשּׁוֹמְטָהּ בְּשַׁבָּת, פָּטוּר. עָשָׂה שְׁנֵי רָאשֶׁיהָ לְצַד אֶחָד, חִבּוּר, וְיֵשׁ בָּהּ מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, וְהַשּׁוֹמְטָהּ בְּשַׁבָּת, חַיָּב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עַד שֶׁיְּשַׁלֵּשׁ. הַשַּׂק וְהַקֻּפָּה מִצְטָרְפִין לְכִלְאָיִם:

מַסֶּכֶת שְׁבִיעִית

פרק א א עַד אֵימָתַי חוֹרְשִׁין בִּשְׂדֵה הָאִילָן עֶרֶב שְׁבִיעִית, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, כָּל זְמַן שֶׁהוּא יָפֶה לַפֶּרִי. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, עַד הָעֲצֶרֶת. וּקְרוֹבִין דִּבְרֵי אֵלּוּ לִהְיוֹת כְּדִבְרֵי אֵלּוּ: ב אֵיזֶהוּ שְׂדֵה הָאִילָן, כָּל שְׁלשָׁה אִילָנוֹת לְבֵית סְאָה, אִם רְאוּיִין לַעֲשׂוֹת כִּכַּר דְּבֵלָה שֶׁל שִׁשִּׁים מָנֶה בָּאִטַלְקִי, חוֹרְשִׁים כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן. פָּחוֹת מִכָּאן, אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶן אֶלָּא מְלֹא הָאוֹרֶה וְסַלּוֹ חוּצָה לוֹ: ג אֶחָד אִילַן סְרָק וְאֶחָד אִילַן מַאֲכָל, רוֹאִין אוֹתָן כְּאִלּוּ הֵם תְּאֵנִים. אִם רְאוּיִים לַעֲשׂוֹת כִּכַּר דְּבֵלָה שֶׁל שִׁשִּׁים מָנֶה בָּאִיטַלְקִי, חוֹרְשִׁים כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן. פָּחוֹת מִכָּאן, אֵין חוֹרְשִׁים לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָּן: ד הָיָה אֶחָד עוֹשֶׂה כִּכַּר דְּבֵלָה וּשְׁנַיִם אֵין עוֹשִׂין, אוֹ שְׁנַיִם עוֹשִׂין וְאֶחָד אֵינוֹ עוֹשֶׂה, אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָּן, עַד שֶׁיִּהְיוּ מִשְּׁלשָׁה וְעַד תִּשְׁעָה. הָיוּ עֲשָׂרָה, מֵעֲשָׂרָה וּלְמַעְלָה, בֵּין עוֹשִׂין בֵּין שֶׁאֵינָן עוֹשִׂין, חוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן. שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לד) בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת, אֵין צָרִיךְ לוֹמַר חָרִישׁ וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית, אֶלָּא חָרִישׁ שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית שֶׁהוּא נִכְנָס בַּשְּׁבִיעִית, וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית שֶׁהוּא יוֹצֵא לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, מָה חָרִישׁ רְשׁוּת, אַף קָצִיר רְשׁוּת, יָצָא קְצִיר הָעֹמֶר: ה שְׁלשָׁה אִילָנוֹת שֶׁל שְׁלשָׁה אֲנָשִׁים, הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין, וְחוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן. וְכַמָּה יְהֵא בֵינֵיהֶם, רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הַבָּקָר עוֹבֵר בְּכֵלָיו: ו עֶשֶׂר נְטִיעוֹת מְפֻזָּרוֹת בְּתוֹךְ בֵּית סְאָה, חוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן, עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה. הָיוּ עֲשׂוּיוֹת שׁוּרָה וּמֻקָּפוֹת עֲטָרָה, אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָּן:

אַף עַל פִּי שֶׁהָרְצוּעָה שֶׁל עוֹר שֶׁהוּא קָשׁוּר בְּעוֹר בָּאֶמְצַע דִּכְשֶׁקּוֹשְׁרִין מְחַבֵּר צֶמֶר וּפִשְׁתִּים בְּיַחַד שֶׁמְּחַבֵּר שְׁתֵּי הַחוּטִין שֶׁאֶחָד צֶמֶר וְאֶחָד פִּשְׁתִּים (ומלא"ש מְפָרֵשׁ שֶׁמַּיְירֵי אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְחַבְּרָן יַחַד עיי"ש): י) אוֹתוֹת הַגַּרְדִּין, וְאוֹתוֹת הַכּוֹבְסִים, אוֹרְגִין וְכוֹבְסִים שֶׁתּוֹפְרִין בַּבֶּגֶד שֵׁם הַבְּעָלִים מַעֲשֵׂה רוֹקֵם שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּף, אֲסוּרוֹת מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, בְּשֶׁשָּׂם אוֹת שֶׁל צֶמֶר בְּבֶגֶד פִּשְׁתָּן, הַתּוֹכֵף הַתּוֹפֵר תְּכִיפָה אַחַת תְּחִיבָה אַחַת עִם חוּט אֵינוֹ חִבּוּר שֶׁיֵּחָשֵׁב כְּבֶגֶד אֶחָד שֶׁאִם יִטָּמֵא חֵלֶק לֹא יִטָּמֵא חֲבֵרוֹ, וְכֵן לְטָהֳרָה שֶׁאִם הִזָּה עַל אֶחָד מֵהֶם לֹא הִזָּה עַל הַשֵּׁנִי, וְהַשֵּׁנִי אֵינוֹ נִטְהָר, וְאֵין בָּהּ מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, בְּאֶחָד צֶמֶר וְאֶחָד פִּשְׁתָּן בִּתְכִיפָה אַחַת, וְהַשּׁוֹמְטָהּ בְּשַׁבָּת כְּדֵי לְתָפְרָהּ פָּטוּר, אֲבָל אָסוּר, שֶׁאֵין זֶה חִבּוּר, עָשָׂה שְׁנֵי רָאשֶׁיהָ שֶׁל חוּט לְצַד אֶחָד שֶׁהֶעֱבִיר הַמַּחַט וְלֹא מָשַׁךְ כָּל הַחוּט וְחָזַר וְהֶעֱבִירוֹ שֶׁיָּצְאוּ שְׁנֵי רָאשֵׁי חוּטִין אֶחָד לְיַד הַשֵּׁנִי וּקְשָׁרָן הָוֵי חִבּוּר וְיֵשׁ בָּהּ מִשּׁוּם כִּלְאַיִם, וְהַשּׁוֹמְטָהּ בְּשַׁבָּת חַיָּב, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיְּשַׁלֵּשׁ בִּתְחִיבָה שֶׁיַּכְנִיס וְיוֹצִיא וְיַחֲזֹר וְיַכְנִיס שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים הַשַּׂק וְהַקֻּפָּה (שֶׁל נְצָרִים עי' תוי"ט) מִצְטָרְפִין לְכִלְאַיִם אֲפִלּוּ הֵם מְחֻבָּרִים לִשְׁנֵי כֵלִים חֲתִיכַת צֶמֶר מְחֻבָּר לַשַּׂק, וַחֲתִיכַת פִּשְׁתָּן לַקֻּפָּה וְחִבְּרָן הָוֵי כִּלְאַיִם וְלֹא אָמְרִינַן (שֶׁיְּהֵא בָּטֵל זֶה לַשַּׂק וְזֶה לַקֻּפָּה) הַאי לְחוּדֵיהּ וְהַאי לְחוּדֵיהּ וְהוּא הַדִּין לִשְׁאָר כֵּלִים:

פֶּרֶק א מַסֶּכֶת שְׁבִיעִית נִקְרֵאת עַל מִצְוַת שְׁנַת הַשְּׁבִיעִית שֶׁאָמְרָה תּוֹרָה לְהַשְׁבִּית אֶת הָאֲדָמָה מִמְּלָאכָה וּמִדִּכְתִיב בַּתּוֹרָה: (שמות כ"ג י"א) "וְהַשְּׁבִיעִת תִּשְׁמְטֶנָּה" וְדָרְשִׁינַן לְקַמָּן (משנה ד') אַסְמַכְתָּא מִקְּרָא: "בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת" (שמות ל"ד כ"א) לְהַקְדִּים הָאִסּוּר בַּעֲבוֹדַת קַרְקַע מֵעֶרֶב שְׁבִיעִית, וּמֵהֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי שְׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי הַשְּׁמִטָּה, וַחֲכָמִים גָּזְרוּ גַּם מִקֹּדֶם שְׁבִיעִית יוֹתֵר מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם כָּל שֶׁאֵינוֹ לְצֹרֶךְ הָאִילָן וְרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּבֵית דִּינוֹ הִתִּירוּ לַחֲרֹשׁ עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה בִּזְמַן שֶׁאֵין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם: א) עַד אֵימָתַי הַזְּמַן שֶׁבּוֹ חוֹרְשִׁין בִּשְׂדֵה הָאִילָן עֶרֶב שְׁבִיעִית וּמִמָּתַי מַתְחִיל חִיּוּב בְּהוֹסָפָה בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, כָּל זְמַן שֶׁהוּא יָפֶה לַפְּרִי שֶׁל שָׁנָה שִׁשִּׁית יַחֲרֹשׁ, וְלֹא בִּזְמַן שֶׁנִּרְאֶה שֶׁזֶּה לְטוֹבַת שְׁנַת הַשְּׁבִיעִית. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, עַד הָעֲצֶרֶת בִּשְׂדֵה אִילָן, וּקְרוֹבִין דִּבְרֵי אֵלּוּ לִהְיוֹת כְּדִבְרֵי אֵלּוּ לְבֵית שַׁמַּאי זְמַנּוֹ מֻקְדָּם בְּמִקְצָת: ב) אֵיזֶהוּ מַהוּ נִקְרָא שְׂדֵה הָאִילָן, כַּמָּה אִילָנוֹת יְהֵא בּוֹ כָּל שְׁלֹשָׁה אִילָנוֹת לְבֵית סְאָה שֶׁהִיא חֲמִשִּׁים אַמָּה עַל חֲמִשִּׁים אַמָּה אִם רְאוּיִין לַעֲשׂוֹת כִּכַּר דְּבֵלָה עִגּוּל תְּאֵנִים מְיֻבָּשׁוֹת בְּמִשְׁקָל שֶׁל שִׁשִּׁים מָנֶה בָּאִיטַלְקִי שֶׁל אִיטַלְיָה, חוֹרְשִׁים כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן, עַד הָעֲצֶרֶת פָּחוֹת מִכָּאן, אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶן סְבִיב הָאִילָנוֹת, אֶלָּא שֶׁטַח מְלֹא הָאוֹרֶה מְלַקֵּט תְּאֵנִים כְּשֶׁעוֹמֵד לְיַד הָאִילָן וְסַלּוֹ לֶאֱסֹף פֵּרוֹתָיו, חוּצָה לוֹ סְבִיב הָאִילָן דִּצְרִיךְ רֶוַח יוֹתֵר, וְעַד אַחַר מְקוֹם הַסַּל יַחֲרֹשׁ וּשְׁאָר שָׂדֶה הֲרֵי הוּא כִּשְׂדֵה תְּבוּאָה, שֶׁאֵין חוֹרְשִׁין אוֹתוֹ אֶלָּא עַד הַפֶּסַח: ג) אֶחָד אִילַן סְרָק שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה פֵּרוֹת, וְאֶחָד אִילַן מַאֲכָל שֶׁל כָּל מִינֵי פֵּירוֹת רוֹאִין מְשַׁעֲרִין אוֹתָן כְּאִלּוּ הֵם תְּאֵנִים, אִם הָאִילָנוֹת בְּמַצָּב הַזֶּה הָיָה שֶׁל תְּאֵנָה בְּעָבְיוֹ וּבְפֵרוֹתָיו בְּאִילַן מַאֲכָל, אִם רְאוּיִים לַעֲשׂוֹת כִּכַּר דְּבֵלָה שֶׁל שִׁשִּׁים מָנֶה בָּאִטַלְקִי, חוֹרְשִׁים כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן, כִּי גַּם אִילַן סְרָק מַשְׁבִּיחָתוֹ הַחֲרִישָׁה, פָּחוֹת מִכָּאן אִם אֵינָם גְּדוֹלִים כָּל כָּךְ, אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָּן, שֶׁהוּא מְלֹא אוֹרֶה וְסַלּוֹ: ד) הָיָה אִילָן אֶחָד עוֹשֶׂה כִּכַּר דְּבֵלָה וּשְׁנַיִם אֵין עוֹשִׂין, אוֹ שְׁנַיִם עוֹשִׂין וְאֶחָד אֵינוֹ עוֹשֶׂה, אֵין נֶחֱשָׁבִין שְׂדֵה אִילָן אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָּן שֶׁהוּא מְלֹא אוֹרֶה וְסַלּוֹ, עַד שֶׁיִּהְיוּ מִשְּׁלֹשָׁה אִילָנוֹת וְעַד תִּשְׁעָה. חוֹרְשִׁין אוֹתָן רַק אִם עוֹשִׂין פֵּרוֹת הָיוּ עֲשָׂרָה, מֵעֲשָׂרָה וּלְמַעְלָה הֲרֵי הֵן כִּנְטִיעוֹת, בֵּין עוֹשִׂין פֵּרוֹת בֵּין שֶׁאֵינָן עוֹשִׂין, חוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן. וּמִנַּיִן שֶׁמּוֹסִיפִין מֵעֶרֶב שְׁבִיעִית שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ל"ד כ"א) אֵצֶל שַׁבָּת (עי' הקדמה) "בֶּחָרִישׁ וּבַקָּצִיר תִּשְׁבֹּת" וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְשַׁבָּת, לְכָךְ יָלְפִינַן מִינָהּ לַשְּׁבִיעִית שֶׁגַּם נִקְרֵאת שַׁבָּת, אֵין צָרִיךְ לוֹמַר חָרִישׁ וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית, שֶׁכְּבָר נֶאֱמַר (ויקרא כ"ה ג') "שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךָ", אֶלָּא חָרִישׁ שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִית שֶׁהוּא נִכְנָס בַּשְּׁבִיעִית תִּשְׁבֹּת, וְקָצִיר שֶׁל שְׁבִיעִית סְפִיחֵי שְׁבִיעִית שֶׁגָּדְלוּ מֵעַצְמָן אַף עַל פִּי שֶׁהוּא יוֹצֵא לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית אָסוּר לְקָצְרָן אֲפִלּוּ בַּשְּׁמִינִית. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר הַכָּתוּב מַיְירֵי בְּשַׁבָּת וּבָא לְלַמְּדֵנוּ: מַה חָרִישׁ רְשׁוּת שֶׁלֹּא מָצִינוּ חָרִישׁ שֶׁל מִצְוָה, אַף קָצִיר שֶׁאֲסָרָהּ תּוֹרָה הוּא קָצִיר שֶׁל רְשׁוּת, יָצָא קְצִיר הָעֹמֶר שֶׁהוּא מִצְוָה, שֶׁדּוֹחָה שַׁבָּת, וְלֹא לוֹמֵד מִפָּסוּק זֶה לְעִנְיַן שְׁבִיעִית רַק מֵהֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי: ה) שְׁלֹשָׁה אִילָנוֹת אַף עַל פִּי שֶׁהֵם שֶׁל שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים, הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין, וְחוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן עַד עֲצֶרֶת. וּמְפָרֵשׁ הַתַּנָּא, דְּכָל מָקוֹם שֶׁאָמַרְנוּ שְׁלֹשָׁה אִילָנוֹת לְבֵית סְאָה, וְכַמָּה רֶוַח יְהֵא בֵינֵיהֶם בֵּין אִילָן לְאִילָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא הַבָּקָר עוֹבֵר בְּכֵלָיו, צֶמֶד זוּג בָּקָר עִם הָעֹל שֶׁעֲלֵיהֶן וְשִׁעוּרוֹ ד' אַמּוֹת, דְּאִם אֵין בֵּינֵיהֶם כְּשִׁעוּר זֶה אֲפִלּוּ הֵם שֶׁל אָדָם אֶחָד, עוֹמְדִים לְהֵעָקֵר, וְאֵין חוֹרְשִׁין בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן: ו) עֶשֶׂר נְטִיעוֹת אִילָנוֹת צְעִירִים וְשִׁעוּרָם מְפֹרָשׁ בְּמִשְׁנָה ח', שֶׁהָיוּ מְפֻזָּרוֹת בְּתוֹךְ בֵּית סְאָה, חוֹרְשִׁין כָּל בֵּית סְאָה בִּשְׁבִילָן עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה מֵהֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי נִתְקַבְּלָה, וַאֲפִלּוּ אֵין עוֹשִׂין פֵּרוֹת. דִּנְטִיעוֹת שֶׁהֵם רַכּוֹת אִם לֹא יַחֲרֹשׁ יִתְיַבְּשׁוּ וּבִפְחוֹת מֵעֶשֶׂר, אֵין חוֹרְשִׁין אֶלָּא לְצָרְכָּן, וְכֵן בְּיוֹתֵר מֵעֶשֶׂר, שֶׁעוֹמְדוֹת לְהֵעָקֵר. וּלְדַעַת הָרַמְבַּ"ם אֲפִלּוּ בְּיוֹתֵר מֵעֶשֶׂר מֻתָּר, וְדַוְקָא בִּמְפֻזָּרוֹת, דְּנִרְאֶה כְּחוֹרֵשׁ לְצֹרֶךְ הָאִילָן. אֲבָל אִם הָיוּ הָאִילָנוֹת עֲשׂוּיוֹת שׁוּרָה שֶׁעוֹמְדוֹת בְּשׁוּרָה, אוֹ וּמֻקָּפוֹת עֲטָרָה כְּגָדֵר בְּתוֹךְ הַבֵּית סְאָה, אֵין חוֹרְשִׁין לָהֶם אֶלָּא לְצָרְכָּן כִּמְלֹא אוֹרֶה וְסַלּוֹ דְּנִרְאֶה כִּמְתַקֵּן הַשָּׂדֶה וְלֹא הָאִילָנוֹת: